

7

Recenzja książki

„Psychologiczne
znaczenie pieniędzy.
Dlaczego pieniądze
wywołują koncentrację
na sobie?”

dr Agata Gąsiorowska

DOMINIKA MAISON

Uniwersytet Warszawski

Wydział Psychologii

dominika@psych.uw.edu.pl

Książka dr Agaty Gąsiorowskiej „Psychologiczne znaczenie pieniędzy. Dlaczego pieniądze wywołują koncentrację na sobie?” jest niezwykle interesującą i dobrze napisaną pozycją z obszaru psychologii ekonomicznej. Autorka pokazuje w niej jak ogromną rolę w życiu człowieka odgrywają pieniądze, i to nie tylko jako środek płatniczy (co jest dosyć oczywiste), ale w swojej warstwie symbolicznej i emocjonalnej – potrafią zmienić postrzeganie świata, innych ludzi i samego siebie. Autorka zajmuje się tzw. aktywacją idei pieniędzy, czyli tym, co i w jaki sposób zmienia się w ludziach gdy tylko patrzą na pieniądze. To, że posiadanie pieniędzy może zmienić człowieka jest powszechnie znanym zjawiskiem i ma odzwierciedlenie w wielu przysłowiach, powiedzeniach, literaturze i sztuce. Natomiast to, że samo patrzeć na pieniądze czy na ich zdjęcie, a nawet samo pomyślenie o pieniądzach może coś w człowieku zmienić, jest dużo mniej oczywiste i na pewno będzie zaskakujące dla niejednego czytelnika.

Książka dotyczy szerokiego obszaru „psychologii pieniędzy”, który jest w ostatnich latach obiektem badań i zainteresowań naukowych wielu badaczy zarówno w Polsce (m.in. Wiesław Baryła, Grażyna Wąsowicz-Kiryło), jak i na świecie (Kathleen Vohs). Mimo to, autorce udało się zaprezentować własne podejście i paradygmat badawczy, inny od prac wymienionych badaczy z tego obszaru, jak i zdecydowanie różny od tego, czym zajmowała się we wcześniejszych swoich badaniach naukowych z tego obszaru. Z zaprezentowanych w książce przeprowadzonych przez autorkę 19 precyzyjnie skonstruowanych eksperymentów psychologicznych wynika, że skutkiem aktywacji pieniądza może być m.in. wzrost koncentracji na sobie i własnych celach, podwyższenie samooceny (a właściwie bardziej kompensacja niskiego poczucia własnej wartości), a także to, że aktywacja pieniędzy pomaga radzić sobie z lękiem egzystencjalnym. Ogromną wartością

książki jest klarowna i poparta wynikami badań koncepcja autorki dotycząca dwuwymiarowego modelu postaw wobec pieniędzy, składających się z wymiaru instrumentalnego i symbolicznego (niezależnie od tego czy są to postawy pozytywne czy negatywne).

Książka ma wyraźny podział na 5 części, z czego w dwóch omówiona została teoria, często polemizująca z innymi autorami zajmującymi się badaniami z tego obszaru. Natomiast w kolejnych 3 rozdziałach przedstawione zostały badania własne – 19 badań eksperymentalnych. Opisane w książce eksperymenty zostały przeprowadzone z niezwykłą starannością, dbałością o schemat badawczy, kontrolowanie zmiennych, dobór narzędzi i wskaźników – wszystko zgodnie z najwyższymi standardami pracy naukowej. Podobnie imponujący jest poziom przeprowadzanych analiz statystycznych. Autorka nie ogranicza się tylko do klasycznych analiz wariancji, ale zgodnie z najnowszymi wymaganiami publikacji naukowych uzupełnia je o analizy mediacji i moderacji, dzięki czemu może pokazać całościowy i wielozmiennowy obraz badanych zjawisk (szczególnie ważny, gdy pokazuje znaczenie efektów będących wynikiem manipulacji w odniesieniu do zmiennej dyspozycyjnej, jaką jest postawa wobec pieniędzy).

Książka dr Agaty Gąsiorowskiej „Psychologiczne znaczenie pieniędzy”, dzięki ogromnej staranności metodologicznej i statystycznej stanowi niezwykle cenne źródło informacji dla psychologów ekonomicznych – badaczy i naukowców bezpośrednio zainteresowanych problematyką symbolicznego znaczenia pieniędzy. Książka ta, dzięki omówieniu w przystępny sposób dotychczasowej wiedzy z tego obszaru, bez wątpienia może zainteresować również osoby nie zajmujące się bezpośrednio tym tematem, ale chcące zrozumieć złożoność roli pieniądza. Dzięki tej książce czytelnik może zobaczyć, że pieniądze współcześnie są nie tylko środkiem płatniczym, ale pełnią wiele innych funkcji w życiu człowieka.